

Flens kommun
flenskommun@flen.se

Beslut för gymnasieskola med nationella program och introduktionsprogram efter tillsyn i Prins Wilhelmgymnasiet i Flens kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Flens kommun att senast den **23 september 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Flens kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 a och 8 §§ skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det finns tydliga, fungerande och hos personalen förankrade rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.
- Rektorn ska se till att alla lärare anmäler till rektorn om de har elever som, trots att extra anpassningar har getts, riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.
- Rektorn ska se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd samt se till att eleven ges stöd på det sätt och i den omfattning som den enskilde eleven behöver.

- Rektorn ska se till att elevernas behov av studiehandledning på deras modersmål tillgodoses.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Flens kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Prins Wilhelmgymnasiet visar att det finns omfattande brister i arbetet med att anmäla, utreda och tillgodose elevers behov av extra anpassningar och särskilt stöd, inklusive studiehandledning på modersmålet. Alla elever som bedöms vara i behov av sådana stödåtgärder får inte sitt behov tillgodosett. Skolan har ett långtgående kompensatoriskt uppdrag där utbildningen ska ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov, och det är viktigt att ansvariga har tillräcklig kunskap om vilka skyldigheter skolan har gällande arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Ett fungerande stödarbete, bland annat avseende studiehandledning på modersmålet, är särskilt angeläget mot bakgrund av att en stor andel av eleverna på Prins Wilhelmgymnasiet har ett annat modersmål än svenska och att många elever inte når, eller befaras inte nå, de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det är av stor vikt att en likvärdig utbildning utifrån varje elevs egna förutsättningar och behov utgör en grund i skolenhetens arbete. Utöver bristerna i stödarbetet visar utredningen att ett skolbibliotek inte används i den pedagogiska verksamheten, vilket medför att förutsättningarna för eleverna att själva söka och utveckla kunskaper begränsas.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det finns brister i arbetet med extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med extra anpassningar vid Prins Wilhelmgymnasiet. Utredningen visar att skolenheten saknar tydliga och förankrade rutiner för arbetet med extra anpassningar och att alla lärare inte ger extra anpassningar skyndsamt till de elever som är i behov av det. Lärare dokumenterar inte heller alltid extra anpassningar. Bristerna leder till att inte alla elever ges det stöd de har rätt till, vilket påverkar elevernas möjligheter att utvecklas och nå kunskapskraven. De leder också till att de extra anpassningarna blir svåra att följa upp och utvärdera

samt riskerar att medföra att elevers eventuella behov av ytterligare anpassningar eller särskilt stöd inte uppmärksammas.

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 23) med kommentarer om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att det är viktigt att hitta former på den enskilda skolan för hur lärare och övrig skolpersonal som är involverade i arbetet med de extra anpassningarna kan samarbeta och överföra information om de extra anpassningarna och elevens utveckling. Det är också centralt att lärare och övrig skolpersonal följer upp om de extra anpassningarna är effektiva, eller om de eventuellt måste förändras eller intensifieras.

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:183 s. 39) framhålls betydelsen av att extra anpassningar ska ges med utgångspunkt i dess helhet om det inte är uppenbart obehövt. Kraven på stödåtgärder är i huvudsak kopplade till att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås för ett godkänt betyg, det vill säga minst betyget E. För gymnasieskolan gäller kunskapskraven enskilda kurser. En stor del av kursen kan dock ha genomförts innan stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd sätts in och sedan avslutas kursen utan att stödåtgärderna följer med i den resterande utbildningen. Detta skapar brister i kontinuitet när det gäller stödet och bidrar inte till att stärka helheten i elevens utbildning.

Extra anpassningar ges inte alltid skyndsamt inom ramen för den ordinarie undervisningen, och det finns brister i dokumentationen av dem. Av huvudmannens redovisning framgår att extra anpassningar dokumenteras och följs upp i lärportalen Unikum. Extra anpassningar följs upp av elevhälsoteamet, rektorn och mentorn. Mentorn delger elevens behov för undervisande lärare i arbetslagen. Detta för att säkerställa att extra anpassningar sker i alla kurser där sådant behov finns. Den tillförordnade rektorn (härefter benämnd rektor) uppger emellertid att det finns lärare vid skolenheten som inte skyndsamt ger elever extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och lärare som brister i dokumentation med följden att anpassningarna blir svåra att följa upp och utvärdera. Företrädare för elevhälsoteamet uppger att det är lärarna som sköter de extra anpassningarna. De känner inte till om skolan följer några rutiner för extra anpassningar. De är dock tveksamma till om anpassningarna dokumenteras. Lärarna berättar att de fått utbildning i extra anpassningar och särskilt stöd och att det vid skolenheten finns rutiner för arbetsgången med extra anpassningar. Enligt lärarna sker både extra anpassningar och generella anpassningar hela tiden i undervisningen. Flera av anpassningarna dokumenteras inte eftersom de anses så självklara. Om en lärare bedömer och dokumenterar i lärportalen att en "insats krävs" måste den extra anpassningen också anges. Extra anpassningar följs också upp varje termin i skolans lärportal.

Det finns brister i skolans arbete med att anmäla och att utreda elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister på Prins Wilhelmgymnasiet med att anmäla och skyndsamt utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Prins Wilhelmgymnasiet saknar förankrade rutiner för arbetet med särskilt stöd. Det finns lärare som inte anmäler elever som eventuellt är i behov av särskilt stöd till rektorn när extra anpassningar visat sig vara otillräckliga. Otydligheten när det gäller rutiner och ansvarsfördelning leder vidare till att de eventuella behov som anmäls, inte alltid skyndsamt utreds. Också det faktum att rektorn, lärare och företrädare för elevhälsan lämnar olika, och i vissa delar motstridiga, uppgifter till Skolinspektionen visar på en otydlighet och att arbetet avseende anmälan och utredning av särskilt stöd inte fungerar. Bristerna medför sammantaget att inte alla elever som är i behov av särskilt stöd får det, vilket påverkar elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Av skollagen framgår att om det kan befaras att eleven, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av läroplanen för gymnasieskolan, avsnitt 2.6, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 24) med kommentarer om arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att rektorn ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten för vad som gäller när till exempel lärare och övrig skolpersonal uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer de här rutinerna.

Det finns brister i skolans rutiner för att anmäla och skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att om stödåtgärder i form av extra anpassningar inte anses tillräckliga, ska elevens stödbehov anmälas vidare till rektorn. Under de senaste sex månaderna har inga nya elever ansetts vara i behov av särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår att det enligt rutinen är ansvarig mentor eller undervisande lärare som ska anmäla elevens stödbehov vidare till elevhälsoteamet. Rektorn berättar att det finns brister i skolans rutiner med att anmäla och skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Av lärarintervjuer framgår att det råder delade meningar bland de intervjuade om elever har eller inte har anmälts vidare till elevhälsoteamet för utredning. Några av de intervjuade uppger att det förekommer att lärare inte anmäler elever vidare till elevhälsoteamet för utredning av särskilt stöd. Anledningen är att konferenstiden är begränsad och att lärarna därför inte hinner med att anmäla samtliga elever som behöver utredas. Några av lärarna berättar att under innevarande termin har inga utredningar gällande särskilt stöd

påbörjats, trots att det finns elever som inte når kunskapskraven. Det förekommer också att lärare anmäler elever vidare till elevhälsoteamet men att det sedan inte sker någon utredning av elevens eventuella behov av särskilt stöd. Det finns också elever som blivit utredda av elevhälsoteamet men där lärare inte fått någon återkoppling huruvida eleven har behov av särskilt stöd. Enligt lärarna beror nuvarande ordning på att det saknas rutiner för hur elevhälsoteamet ska arbeta. Företrädare för skolenhetens elevhälsa anser dock att rutinen med att anmäla elever i behov av särskilt stöd verkar fungera.

Det finns brister i arbetet med att ge elever särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Prins Wilhelmgymnasiets arbete med att ge elever särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs. Det finns elever i behov av särskilt stöd som inte får sitt stödbehov tillgodosett, och det förekommer att elever ges särskilt stöd utan att ett åtgärdsprogram har beslutats. Bristerna medför att inte alla elever som är i behov av särskilt stöd får det, vilket påverkar elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen.

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska, han eller hon ges sådant stöd. Av skollagen framgår även att åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Av förarbeten till skollagen (2013/14:160, s. 38) framgår att det av åtgärdsprogrammet ska framgå hur behovet av särskilt stöd ska tillgodoses. Detta innebär att de konkreta åtgärder som ska vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd ska anges i åtgärdsprogrammet. Om en elev har behov av regelbundna insatser i ett visst ämne kan det till exempel anges att eleven ska undervisas av en speciallärare i det ämnet, hur många timmar per vecka det ska ske samt om denna undervisning ska ske utöver ordinarie undervisning i det aktuella ämnet eller i stället för den ordinarie undervisningen.

Arbetet med att upprätta åtgärdsprogram och ge särskilt stöd brister. Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att under de senaste sex månaderna har inga nya elever bedömts vara i behov av särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår att det finns elever med hög frånvaro och elever som inte deltar i den arbetsförlagda utbildningen. Denna andel är betydligt större än den andel som den tidigare rektorn fattat beslut om åtgärdsprogram för. Rektorn uppger vidare att i och med att rutinerna med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd inte fungerar, finns det elever på skolan som inte får det stöd de behöver. Av intervju med lärare framgår att åtgärdsprogram inte alltid upprättas och att elever får stödinsatser som inte dokumenteras i åtgärdsprogram. Företrädare för skolans elevhälsoteam uppger att skolans rutiner med att ge elever i behov av särskilt stöd verkar fungera och att det finns åtgärdsprogram för samtliga elever som har behov av särskilt stöd.

Det finns elever i behov av studiehjälp på sitt modersmål som inte får detta

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Prins Wilhelmgymnasiets arbete med studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att skolenheten saknar tydliga och förankrade rutiner för att utreda och tillgodose elevers behov av studiehandledning på modersmålet. Vidare visar utredningen att studiehandledning på modersmålet inte ges inom ramen för skolenhetens arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns elever i behov av studiehandledning på sitt modersmål som inte får detta. Sammantaget riskerar dessa brister att negativt påverka berörda elevers språk- och kunskapsutveckling.

Ovan har redogjorts för delar av regleringen avseende extra anpassningar och särskilt stöd. Av gymnasieförordningen framgår vidare att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver detta.

Det finns elever i behov av studiehandledning på sitt modersmål som inte får detta. Av intervju med rektorn framgår att skolan tillhandahåller studiehandledning på vissa språk. Studiehandledningen utgår dock inte från enskilda elevers behov utan tillhandahålls som en generell insats för elever med annat modersmål än svenska. Det finns behov av studiehandledning på flera språk där skolan inte tillhandahåller studiehandledning och elevernas behov av studiehandledning dokumenteras inte alltid. I en av lärarintervjuerna framhålls att det är upp till den enskilde eleven att själv söka och påtala behovet av studiehandledning på modersmålet. Enligt lärarna är det sedan upp till rektorn att fatta beslut om själva insatsen. Flera av de intervjuade anser att det inte finns behov av studiehandledning vid skolenheten eftersom eleverna kan hjälpa varandra på respektive språk. Studiehandledning på elevens modersmål kan, enligt någon intervjuad, behövas utanför skoltid genom att eleven får hjälp av någon med att bearbeta texter. I intervjuer med företrädare för elevhälsoteamet och lärare framgår att det på skolan finns många elever som inte har utvecklat någon studieteknik och inte är vana att analysera texter. Svårigheten för de eleverna blir påtaglig när de hamnar med elever med flerårig skolbakgrund och som kommer från studievana miljöer. Det finns därför många gånger ett behov av studiehandledning för elever som inte kommer från studievana miljöer. Flens kommun har beslutat att inte tillhandahålla studiehandledning på vissa språk, trots att flera elever på Prins Wilhelmgymnasiet har ett uttalat behov av insatsen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Prins Wilhelmgymnasiet inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Flens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolbibliotek

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur Prins Wilhelmgymnasiet använder skolbiblioteket som stöd för elevernas lärande. Utredningen visar att skolan saknar ett skolbibliotek och inget annat bibliotek har använts i den pedagogiska verksamheten för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Detta medför att förutsättningarna för eleverna att själva söka och utveckla kunskaper begränsas samt

att eleverna saknar en viktig resurs för att stimulera intresset för läsning och litteratur och för att stödja dem i deras lärande och kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Enligt läroplanen för gymnasieskolan 2011, avsnitt 2.6, framgår att utbildningen ska utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel. Det framgår vidare att skolan ansvarar för att varje elev kan använda bibliotek och dess resurser och kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje. Läroplanen anger också att skolbibliotekets verksamhet ska användas som en del i undervisningen och för att stärka elevens språkliga och digitala kompetens.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 284) framgår att organisering av skolbiblioteksverksamheten ska vara flexibel, men att ett skolbibliotek bör vara en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande. Vidare framgår att skolbiblioteket är en del av skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. I förarbetena anges också att skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur, samt för att tillgodose elevernas behov av material för utbildningen.

Ett skolbibliotek används inte i den pedagogiska verksamheten. Av skriftlig redovisning framgår att det pågår ett arbete för att hitta lämpliga lokaler till skolbiblioteket eftersom folkbiblioteket inte har möjlighet att fungera som skolbibliotek. Av intervju med rektorn framgår att skolan har böcker och en bibliotekspedagog men inte något skolbibliotek som används i undervisningen. Ett skolbibliotek kommer förhoppningsvis att finnas under hösten 2019. I en av elevintervjuerna anges att eleverna inte har använt sig av något bibliotek i undervisningen under innevarande termin.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Prins Wilhelmgymnasiet inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Flens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Flens kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Flens kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Flens kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Flens kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Flens kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

I ärendets slutliga handläggning har även avdelningsjuristen Stina Nilsson och undervisningsrådet Eleonor Duvander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Sundkvist

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Sundkvist

X Erik Ahlsén

Föredragande
Signerat av: Erik Ahlsén

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Prins Wilhelm gymnasiet

Fakta om Prins Wilhelmgymnasiet

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Flens kommun under våren 2019. Prins Wilhelmgymnasiet besöktes av Skolinspektionen mellan den 29 mars 2019 och den 3 april 2019.

Prins Wilhelmgymnasiet i Flen är kommunens enda gymnasieskola med knappt 300 elever. Skolenheten har 71 elever på tre högskoleförberedande program – ekonomiprogrammet (5), naturvetenskapsprogrammet (30) och samhällsvetenskapsprogrammet (36). Skolenheten erbjuder yrkesprogram i form av lärlingsutbildning. Läsåret 2018/19 har skolan elever som läser lärlingsutbildning på nio av de tolv yrkesprogrammen, totalt 42 elever. Ett yrkesprogram, vård- och omsorgsprogrammet, finns också som skolförlagd utbildning. Där går 22 elever. Skolenheten har också 149 elever på två introduktionsprogram – programinriktat individuellt val (34) och språkinträdning (115).

Måluppfyllelse

Enligt nationell statistik tog 82,4 procent av skolenhetens elever på högskoleförberedande program, som startade sina studier läsåret 2015/16, en examen inom tre år. Motsvarande värde för riket var 77,9. Vidare visar nationell statistik att den genomsnittliga betygspoängen för skolenhetens elever med examen läsåret 2017/18 var 14,9. Det motsvarande värdet för riket var 14,8.

Av skolenhetens redovisning av kunskapsresultat läsåret 2017/18 för elever som läser språkinträdning framgår att mycket få elever nådde kunskapskraven i årskurs 9 i de ämnen som de läste. Av samma elever nådde en knapp majoritet kunskapskraven i årskurs 6. Skolenhetens prognos var att cirka 80 procent av eleverna på språkinträdning skulle fortsätta utbildningen på programinriktat individuellt val höstterminen 2018.